

Одељење специјалне полиције У. г. Б.

1



Презиме и име: Б О Р Е Н И Ћ А Н Д Р И Ј А

Надимак: Илегална имена:

Занимање: управник рудника "ИСОВИЋ" Датум рођења: 31. маја 1913. год.

Место рођења: Славонска пожега срез (за странца држава) Славонска пожега

Држављанство: БИВ. Југославије Народност:

Вера: православне Завичајна општина: Славонска пожега

Име оца: Исајло мајке: Ружица рођена: Литауер

Брачно стање: ожењен Име и рођено презиме супруге-а Косовка Дражић

Број деце: једно и њихова имена

Стручна и школска спрема:

Које језике говори и пише:

Јели и како регулисао војну обавезу (чин):

Место сталног становања, улица и број: Београд.

Подаци: као покрштени јеврејин предат отсеку за Јевреје и Цигане  
управе града Београда.

Лица у вези:

Предмети: II. бр. 7060./42. год.

ИДБ, УГБ - Сп. III - 8/22, к. 144/24

- III. дос. бр. 8/22

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА

ИДБ 2

III ЕФУ ОДЕЛЕЊА СПЕЦИЈАЛНЕ ПОЛИЦИЈЕ УПРАВЕ ГРАДА БЕОГРАДА

У Бирчаниновој улици бр.36 становао је извесни ЈОЗЕФ БРУК, трг. јеврејин, који је пре месец два дана побегао из Београда под лажним именом АНДРИЈА БОРАНИЋ. Ово име је и раније носио, јер се у дотичну кућу уселио и склопио уговор под именом Боранић.

Овај Боранић алијас Брук, имао је своју љубазницу АНГЕЛИНУ САЛДЕРИЋ која станује у ул. Краљице Наталије бр.17А стан бр.2. Међутим колико сам информисан она је пре неколико дана побегла из Београда и оставила стан са стварима. Она би могла дати важне податке о дотичном Бруку, јер јој је било познато на који је начин дошао исти до лажних исправа.

Једном приликом је Брук причао да је за скупе паре добио легитимацију и остале исправе од извесног РАТКА ЈОВАНОВИЋА, човека без занимања, али који се стално бави неким интервенцијама. Овај Јовановић има љубазницу ДЕСАНКУ БАБИЋ, званичницу Централног приј. одељења, <sup>(само у кући оца)</sup> и није искључено да је преко ње ишло издавања лажних исправа.

Јовановић је млад човек, својих 28 г. а станује у улици Краља Александра бр.164. Карактеристично је да именовани има кључ од стана у ул. Краљице Наталије бр.17 а, који је стан љубазнице Брукове.

Напомињем још и то да је лажне исправе донео Бруку извесни ГИША, који ради у управи града Београда а представио се за шефа агената.

Овај Јовановић је неколико пута одлазио за Шајево и Крупњак носећи извесну пошту. Када су га питали зашто тако често одлази и дотичне крајеве, које су држали партизани, он је одговорио шта он може, "када га шеф шаље". Ко је тај "шеф", треба извиђајима утврдити.

Достављајући предњи реферат молим да се именовани лише слободе, а у случају њиховог непризнавања, подвешћу веродостојне сведоке.

УПРАВА ГРАДА БЕОГРАДА  
Одељење специјалне полиције  
POLIZEIPRÄSIDIUM — BEOGRAD  
Spezialpolizeibteilung

II № 4497  
30-III-1942

III Доселу - с поштом на одређеном

С. Соколовић у Бру

Тенић

ИСТОРИЈСКИ АРХИВ БЕОГРАДА

По наредби  
Шефа Одељења специјалне полиције  
Бекорен В

IV-42

ИДБ, УГБ - С. III - 8/22, к. 194/29



КАРТОТЕЦИ ОДЕЉ. СПЕЦ. ПОЛИЦИЈЕ У. Г. Б.  
НЕМА ПОДАТАКА ЗА ИМЕНОВАНО ЛИЦЕ

13. V. 1942

По наредби  
Одељ. спец. полиције  
Референт,

АДАЈТОИ АДАЈТОИ АДАЈТОИ АДАЈТОИ АДАЈТОИ АДАЈТОИ АДАЈТОИ АДАЈТОИ АДАЈТОИ АДАЈТОИ

У Београдској полицијској станици је извршен преглед архива под именом  
[Име], који је пре месец дана поднео на Београдској полицијској станици  
именом АНДРИЈА БОЈАНОВИЋ. Ово име је и данас још увек у употреби, јер се у  
уопште не налази у архиву под именом БОЈАНОВИЋ.  
Овај бојановић живео је у Београду, а пре тога у [Локација].  
која се налази у [Локација].  
информација о њему је пре неколико дана поднео на Београдској полицијској станици  
о ствари. Овај бојановић је пре неколико дана поднео на Београдској полицијској станици  
је о њему познато да је живео у Београду, а пре тога у [Локација].  
једном приликом је Београдској полицијској станици поднео на Београдској полицијској станици  
у архиву и остале податке од извесног РАТКА БОЈАНОВИЋА, човека којег се  
који се налази у архиву под именом БОЈАНОВИЋ. Овај бојановић је пре неколико дана  
у Београду, а пре тога у [Локација].  
је преко неких извесних података, којима је познато да је живео у Београду,  
ако је познато да је живео у Београду, а пре тога у [Локација].  
у архиву под именом БОЈАНОВИЋ, који је пре неколико дана поднео на Београдској полицијској станици  
напоменуто да је живео у Београду, а пре тога у [Локација].  
који је пре неколико дана поднео на Београдској полицијској станици  
Овај бојановић је пре неколико дана поднео на Београдској полицијској станици  
носећи извесну пошту. [Име] је пре неколико дана поднео на Београдској полицијској станици  
толико крајње, који су држали извесну пошту, он је одговорио да се може  
"када та пошта иде". [Име] је пре неколико дана поднео на Београдској полицијској станици  
Достављајући преглед архива под именом БОЈАНОВИЋ, поднео је податке  
у архиву под именом БОЈАНОВИЋ, поднео је податке

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page, including a large signature and some illegible text.

А г е н т у

*Тосиновић*

НАЛОГ ЗА ХАПШЕЊЕ



У Београду се налази БОРЕНИЋ ЈОСИП, непознатог стана - покушати да се од Централне пријавнице добије адреса-, покрштени Јеврејин, ранијег имена Брук Јосип. Он је био чиновник фирме Минеро А. д., а такође је био запослен и на руднику у селу Драгодолу код Љубовије. Ожењен је Косвком, Српкињом, непознатог девојачког презимена.

Треба га пронаћи, извршити му претрес и ухапсити га.

Прилог: фотографија - по обавештењу сада има дуже бркове.

Рок: пет дана.

По наређењу  
Шефа Одељења специјалне полиције  
Шефа И. Ошсека, *Ошсека*

*В. Јанковић*

ИДБ, ИГБ - сл. ПД - 8/22 - 199/29

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА

ПРЕДМЕТ: Боренић Јосип / Брух Јосип /  
извештај.

4.



ОДЕЉЕЊУ СПЕЦИЈАЛНЕ ПОЛИЦИЈЕ-УПРАВЕ ГРАДА БЕОГРАДА

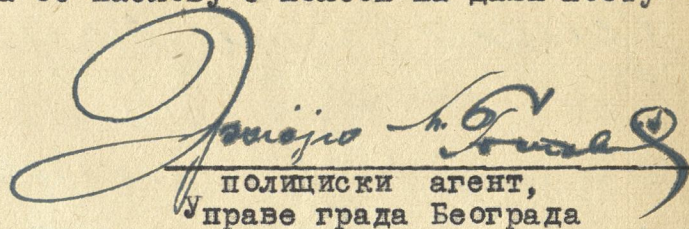
У вези приложеном налога подносим наслову извештај и сле-  
дећем:

БОРЕНИЋ ЈОСИП / ЈОСИП АНДРИЈА /, приватни чиновник, рођен 31-V-1913 године у Славонској Пожези тамо наводно и надлежан, ожењен, од оца Исе и мајке Ружице рођена Брух, вере православне, који је прекрштен на православну веру, раније његово име БРУХ ЈОСИП, пријављен је за становање у Бирчаниновој улици број 36 код Беличић Ивана.

Констанотовано је на лицу места у Бирчаниновој улици број 36 да је горе именовани заиста тамо становао са својом супругом Косовком рођена Дражић, те је 17-II-1942 године отпутовао непознато куда, па према томе истог се није могло привести овоме Одељењу, а нити установити где би се исти могао сада налазити.

Предњи извештај доставља се наслову с молбом на даљи посту-  
пак.

29 марта 1942 године  
Београд

  
полициски агент,  
Управе града Београда

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА

5K-91



P.

Помо је набред  
именовани Брук  
Јосипи ухити ме и од  
Судане в. Одељка  
односно од П. одсека  
в. Одељка и судане  
Одељка за Јелвје, и  
овај предмет упути  
у завед. досије.

21.6.421.

Шећер  
нације  
P. Jankovic

4497, 7060, 7171  
1. 3. 1941  
1. Зорички до вучи  
на арање итд. итд.  
је држен унуте рупе  
Коретацији Брук Јосипа  
и од Бруна Јосипа.

3-12-41  
4497 - Прев. в. од. Брук  
однак в. од. од.  
Коретацији Брук  
Коретацији на  
Брук

P.

Помо је иста  
именовани

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА

НАБ, 716- С. III - 8/22, 194/24

TELEGRAM



15  
16. II - 1942  
Экспедиционно  
послано  
*[Signature]*

PRESTOJNIKU POLICIJE

VRŠAC

Nonadović Lenka iz Vršca u ul. Temišvarskoj 44 u svojoj kući ili na svom salašu prikriva Boranić Andreju pokrštenog Jevrejina Jozefa Bruka trgovca iz Beograda. Izvršite detaljan pretres obitavališta i salaša Lenkinog unapsite Boranića pa ga zajedno sa Lenkom sprovedite ovoj Upravi. U slučaju da Bruka nema nastojte da se pronadje a Lenku sprovedite. O rezultatu izvestite hitno.

II Broj 4497

Šef specijalne policije  
Paranos s.r.

++++  
Odeljenje specijalne policije Uprave  
grada Beograda.

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА  
*[Signature]*

MAB, 71B - M. II - 8/22, K 199/29

6  
Polizeivorsteherung in Werschetz  
Zahl vertr 126/942



An die  
Spezialpolizei

Belgrad.

Bezugnehmend Ihren Auftrage unter "ahl II.126/942. übermittle Ihnen ~~hundert~~  
mit Begleitmannschaft Lenka Nenadić bei, der im Kamine Bruk Josef versteckt  
Im Hause war auch Banitsch Aleksander der sich ohne Genehmigung hier aufhielt  
Da die Zeit zu kurz wird Ihnen der Agent Polk Stefna Agent erzählen.

Werschetz den 17.5.1942.

Polizeichef.

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА



III

Приватно

18/V  
III  
H

УПРАВА ГРАДА БЕОГРАДА  
Одељење специјалне полиције  
POLIZEIPRÄSIDIUM — BELGRAD  
Spezialpolizeiabteilung

II № 7060  
18.V 1942

1. Conjointly

18/V - 442.

H

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА  
ИАБ, МГБ - сл. III - 8/22 р. 146/29

Verhaftet  
 am **17.5.1942**  
 in **Werschetz**

# Polizeiamt, Werschetz



Werschetz, **17.5.1942**

## Haftbefehl

Zu- und Vorname	<b>Nenadowitsch</b> (Zuname)	<b>Lenka</b> (Taufname)
Allfälliger Rufname	„.....“	
Datum und Ort der Geburt	<b>1.12.1897.</b> (Datum)	in <b>Werschetz</b> Gem.
Ort der Zuständigkeit	Gem. <b>Werschetz</b> Bezirk	Banschaft-Kreis ..... Staat
Name des Vaters und Mädchenname der Mutter	<b>Stefan Ristic</b> (Name des Vaters)	und <b>Lieber Anna</b> (Name der Mutter)
Stand (Falls verheiratet ist der Name des Ehepartners, bei der Frau ihr Mädchenname anzuführen)	Geborene <b>verh. Takatsch</b> (Mädchenname der Mutter)	
Hat Kinder und wieviel?	<b>nein</b>	
Religion	<b>pravoslav</b>	
Volkszugehörigkeit	<b>Serbin</b>	
Beschäftigung	<b>Hausfrau</b>	
Personbeschreibung	Gestalt <b>167-168</b> cm.	Mund <b>normal</b>
	Gesicht <b>oval</b>	Nase <b>normal</b>
	Augenfarbe <b>braun</b>	Schnurrbart
	Haarfarbe und <b>braun</b>	Kinnbart
	Friseur <b>gescheitel</b>	Besondere Merkmale
Kurze Beschreibung des Verhaftungsgrundes (Mord, Diebstahl, Kommunismus, Ausschreitung usw.) <b>Anmerkung:</b> Ausführliche Beschreibung des Tatbestandes auf Seite 2 u. 3 des Haftbefehls	<b>Versteck im Kamin für Juden</b>	

Unterschrift des bevollmächtigten Beamten auf dessen Anordnung obengenannte Person verhaftet wurde

Die übrigen Angaben sind auf der Rückseite anzuführen!

*Handwritten:* ИДБ 706-01. III - 8/22, к. 199/24



Bei der verhafteten Person wurde gelegentlich der Inhaftsetzung vorgefunden .....

Unterschrift des Beamten der die Leibesdurchsuchung des Verhafteten vornahm

Unterschrift des Beamten der folgende Sachen in Gewahrsam nahm

Beruf: .....

Beruf: .....

**Aussage der verhafteten Person über die Behandlung seitens der Polizeiorgane:**

**1. Bei der Inhaftsetzung:**

Gegen das Verfahren der Polizeiorgane bei meiner Verhaftung, Überführung und Einlieferung in das Polizeigefängnis beschwere ich mich nicht .....

Unterschrift des Beamten, der die Aussage übernahm

Unterschrift der verhafteten Person

*Monodovics Lenka*

**2. Bei der Freilassung:**

Gegen das Verfahren der Polizeiorgane vom Augenblick der Inhaftsetzung bis zu meiner Freilassung beschwere ich mich nicht .....

Unterschrift des Beamten, der die Aussage übernahm

Unterschrift der verhafteten Person

**Genaue Tatbeschreibung, laut welcher vorher genannte Person in Haft gesetzt wurde:**

*ИИВ. 716 - 00. III - 8/22. 1944/24*

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА

Verhaftet  
am **17.5.1942**  
in **Werschetz**

Polizeiamt, Werschetz



Werschetz, **27.5.1942.**

## Haftbefehl

Zu- und Vorname	<b>Josef-Andrija</b> (Zuname)	<b>Bruck.</b> (Taufname)
Allfälliger Rufname	„.....“	
Datum und Ort der Geburt	<b>31.5.1913.</b> (Datum)	in <b>Pozega</b> Gem. <b>Pozega</b>
Ort der Zuständigkeit	Gem. <b>Dragođo</b> Bezirk <b>Azbukowatsch</b> Banschaft-Kreis <b>Drin</b> Staat <b>Serbien</b>	
Name des Vaters und Mädchenname der Mutter	<b>Izidor</b> (Name des Vaters)	und <b>Emmeh Ruzitca</b> (Name der Mutter)
Stand (Falls verheiratet ist der Name des Ehepartners, bei der Frau ihr Mädchenname anzuführen)	Geborene <b>Litauer</b> (Mädchenname der Mutter)	
Stand (Falls verheiratet ist der Name des Ehepartners, bei der Frau ihr Mädchenname anzuführen)	<b>Kosovka Drazitsch</b>	
Hat Kinder und wieviel?	<b>eine Tochter</b>	
Religion	<b>Jude</b>	
Volkszugehörigkeit	<b>Jude</b>	
Beschäftigung	<b>Beschäftigunglos</b>	
Personbeschreibung	Gestalt <b>180.cm.</b> cm.	Mund <b>normal</b>
	Gesicht <b>rund</b>	Nase <b>normal</b>
	Augenfarbe <b>schwarz</b>	Schnurrbart <b>ja</b>
	Haarfarbe und <b>schwarz</b>	Kinnbart <b>rasiert</b>
	Frisur <b>gewelt</b>	Besondere Merkmale <b>keine</b>
Kurze Beschreibung des Verhaftungsgrundes (Mord, Diebstahl, Kommunismus, Ausschreitung usw.) <b>Anmerkung:</b> Ausführliche Beschreibung des Tatbestandes auf Seite 2 u. 3 des Haftbefehls	Auf Anordnung der Spezialpolizei Zahl 4497/42. <b>J U D E .</b>	

Unterschrift des bevollmächtigten Beamten auf dessen Anordnung obengenannte Person verhaftet wurde

*T. Bruck*

Die übrigen Angaben sind auf der Rückseite anzuführen!



Bei der verhafteten Person wurde gelegentlich der Inhaftsetzung vorgefunden

Unterschrift des Beamten der die Leibesdurchsuchung des Verhafteten vornahm

Unterschrift des Beamten der folgende Sachen in Gewahrsam nahm

Beruf:

Beruf:

**Aussage der verhafteten Person über die Behandlung seitens der Polizeiorgane:**

**1. Bei der Inhaftsetzung:**

Gegen das Verfahren der Polizeiorgane bei meiner Verhaftung, Überführung und Einlieferung in das Polizeigefängnis beschwere ich mich nicht

Unterschrift des Beamten, der die Aussage übernahm

Unterschrift der verhafteten Person  
*Bruno Josip Andrija*

**2. Bei der Freilassung:**

Gegen das Verfahren der Polizeiorgane vom Augenblick der Inhaftsetzung bis zu meiner Freilassung beschwere ich mich nicht

Unterschrift des Beamten, der die Aussage übernahm

Unterschrift der verhafteten Person

**Genaue Tatbeschreibung, laut welcher vorher genannte Person in Haft gesetzt wurde:**


ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА

KAB, YFB - M. III - 8/22, v. 199/24

Сарденту Р. Зелена - Антимица

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА

Датум 15-V-1942 год.  
Часак Сержент Јасев  
Укр. Навалије бр. 17<sup>а</sup>/129

Завештање. 

Датум 15-V-1942 год. њиховим својим профес  
иона и њих завештање и јуристу др. Профа  
иона и др. Лукић Владимира, адвокат и др.  
У Укр. Навалије бр. 17, Јојно Чисо, менаџер,  
и еваном Укр. Навалије 17<sup>а</sup>

Јуристу братани

- 1. Владимира б. Лукић.
- 2. Јојно б. Чисо

Завештање:

- 1. Мортон Микојков
- 2. Ђорђе Јасев

и др. аином

ИДБ, МБ - ст. III - 8/22 к. 1942/29

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА

Клема Неклићević

Вршач -

Телешварска 44



ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА



Рађено 15. V 1942 год.  
у Одељењу специјалне полиције, У.Г.Б.

ПРОТОКОЛ ЛИЧНОГ ПРЕТРЕСА



Извршен данас над приведеним Ангелом Сарешић

по занимању роч. на Блокада

на станом у улици Бр. Најамура 17 који се ставља у

одговор ради

Приликом личног претреса пронађено је и одузето:

- 1. машина бријера са калемом,
- 1. " " и калема,
- 1. ситна марка, трамвој
- 1. ципак
- 1. шкарлице,
- 1. кожан торбачица са 2. пукотом
- 1. маши. калем са 3. филима
- 1. цир. машиница јуна са беле сортиране
- 1. кожа на

Се горе наведених ствари ништа друго није нађено ништо одузето ништо потврђено својим потписом и то:

Претрешено лице:

Јелена Вукотић

Присутни грђани:

- 1. \_\_\_\_\_
- 2. \_\_\_\_\_

Извршилац личног претреса:

Приликом личног претреса пронађено и одузето: По наредби зета: Шофа, Одолова специјалне полиције чиновник,

Милојевић

Се горе наведених ствари ништа друго није нађено ништо одузето ништо потврђено својим потписом и то:

Претрешено лице:

Извршилац личног претреса:

Присутни грђани:

Рађено \_\_\_\_\_ 1942 год.  
у Одељењу специјалне полиције, У.Г.Б.

ПРОТОКОЛ ЛИЧНОГ ПРЕТРЕСА

Handwritten text, possibly a name or address, appearing as bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, possibly a name or address, appearing as bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, possibly a name or address, appearing as bleed-through from the reverse side of the page.



Handwritten text, possibly a name or address, appearing as bleed-through from the reverse side of the page.

Дримица  
Зелена Карденић

Handwritten text, possibly a name or address, appearing as bleed-through from the reverse side of the page.

Handwritten text, possibly a name or address, appearing as bleed-through from the reverse side of the page.

ИДБ, УГБ - оп. II - 8/22, к. 144/25

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА



IV ОТСЕК.

ЛИСТА ПОДАТАКА ЗА УХАШЕНА ЛИЦА:

Презиме и име: САРДЕЛИЋ ЈЕЛЕНА

Занимање: домаћица Име оца: Радмило Мајке: Мила

Датум рођена: 15.IX.1915 год. Место рођена: Вац-Мађарска

Срез: \_\_\_\_\_ Нацлечна и завичајна општина: београдска

Место становања, ул. и бр. куће: Београд-Кр. Наталије 17.а

Народност: Српкиња Вера: прав. Брачно стање: неудата

Остали податци: \_\_\_\_\_

Датум хапшења: 15.V.1942 год. Датум пуштања у слободу: 28маја 1942год.

Разлог хапшења: приведена из свога стана због јеврејских ствари

Ранији подаци о ухапшеном лицу: наводно неважњавана и неосуђивана.

Конкретно установљено приликом овог хапшења: puštena na slobodu kao nekriva.

Како је ликвидирана ова кривица: \_\_\_\_\_

НАПОМЕНА: У рад код Господина: \_\_\_\_\_

ИДБ, ГГБ - С. III - 8/22, к. 199/24



Z A P I S N I K

O saslušanju Sardelić Jelena, po zanimanju domaćice iz Beograda sa stanom u ul. Kraljice Natalije Br. 17 a.

I

Zovem se Sardelić Jelena, po zanimanju sam domaćica, rođena sam 15 septembra 1915 god. u Vacu / Mađjarska/ od oca Radmila Sardelića i majke Mile rođj. Ristić, vere sam pravoslavne, državljanka Srpska, nekažnjavana i neosudjivana.

II

Sa Boranićem Andijom ili sada pokrštenim Jevrejinom Jozefom Brukom, upoznala sam se preko jedne moje prijateljice u Hotelu Prag u Beogradu u decembru mesecu 1940 god. Ja sam mu se svidela i tražio je moje poznanstvo. Napominjem da u tim prvim danima poznanstva, nisam znala da je je on pokršteni jevrejin Bruk, već tek docnije kada sam sa njim stupila u bliže odnose. Isto sam tako saznala kasnije da je oženjen Srpkinjom i da ima jedno dete.

Odlazila sam češće po njegovom traženju i u selo Dragodol i na rudnik "Tisovina" a i on je kada nisam bila kod njega, dolazio kod mene u Beograd u moj stan, koji sam prvo imala u Takovskoj 39 pa potom u Kraljice Natalije Br. 17 a.

Na rudniku sa njim bila sam sve do polovine avgusta, kada sam došla u Beograd i uzela stan u Kralj. Natalije ulici. Septembra meseca kada su partizani zauzeli celu Mačvu pa i rudnik i selo Dragodol, pobjegao je i Boranić u Beograd, prvo bio kod mene u stanu a potom uzeo svoj stan - garsonjeru u Birčaninovoj Br. 36 kod imž. Belčića. Boranić je bio u Beogradu sve do meseca februara 1942 god. kada je čuo da su porodicu straljali nemci. On je iz bojazni za svoj život, nagovorio mene da ja idem prvo kod moje tetke u Vršac, kod koje je i on ranije dolazio, prilikom njegovih putovanja u Vršac i Petrovgrad, pa će potom i on doći kod nje, da se skloni dok ne prodje opasnost. Tako je i uradio. Ja sam na neko iko dana došla u Vršac pre njega a on je zatim došao i stalno za sve vreme do hapšenja bio u kući tetke mi Lenke Nenadović.

Na koji je način Boranić došao do svojih ispravaneznam, a samo znam da mi je pričao da se pokrstio pre 3-4 godina, da je posle dolaska iz rudnika u Beograd, dobio od Direkcije neka uverenja kao i neku ispravu od Nemačkog Crvenog Krsta, sa kojim je ispravama dovio od X kvarta ličnu kartu.

Dok je bio u Beogradu Boranić se je kretao javno, a tako je isto činio i za sve vreme dok je bio u Vršcu.

Stvari koje imam u mom stanu, u uk. Kraljice Natalije 17 a moja su liča svojina, a za iste sem nekih stvarčica imam uredne priznanice od firmi kod kojih sam ih kupila. Neke od tih stvari kupio mi je i moj bivši verenik Vojislav Nadović iz Beograda, a sada živi u Zemunu, gde se oženio Mozerovom šerkom.

Priznajem da sam zaista prikrivala Boranića, kao i to da moja tetka Lenka u prvo vreme nije znala da je on jevrejin, Molim da se ne kažnjavam.

Pismena sam,

Saslušao i overava,

*Sardelić Jelena*

Zapisničar,

*Milica*

MAB. 406 - O. III - 8/22, K. 144/29



Z A P I S N I K

O saslušanju Sardelić Jelena, po zanimanju domaćice iz Beograda sa stanom u ul. Kraljice Natalije Br. 17 a.

I

Zovem se Sardelić Jelena, po zanimanju sam domaćica, rođena sam 15 septembra 1915 god. u Vacu / Madjarska/ od oca Radmila Sardelića i majke Mile rođj. Ristić, vere sam pravoslavne, državljanka srpska, nekažnjavana i neosudjivana.

II

Sa Boranićem Andijom ili sada pokrštenim Jevrejinom Jozefom Brukom, upoznala sam se preko jedne moje prijateljice u Hotelu Prag u Beogradu u decembru mesecu 1940 god. Ona sam mu se svidela i tražio je moje poznanstvo. Napominjem da u tim prvim danima poznanstva, nisam znala da je je on pokršteni jevrejin Bruk, već tek docnije kada sam sa njim stupila u bliže odnose. Isto sam tako saznala kasnije da je oženjen srpkinjom i da ima jedno dete.

Odlazila sam češće po njegovom traženju i u selo Dragodol i na rudnik "Tisovina" a i on je kada nisam bila kod njega, dolazio kod mene u Beograd u moj stan, koji sam prvo imala u "akosvskoj 39 pa potom u Kraljice Natalije Br. 17 a.

Na rudniku sa njim bila sam sve do polovine avgusta, kada sam došla u Beograd i uzela stan u Kralj. Natalije ulici. Septembra meseca kada su partizani zauzeli celu Mačvu pa i rudnik i selo Dragodol, pobjegao je i Boranić u Beograd, prvo bio kod mene u stanu a potom uzeo svoj stan - garsonjeru u Birčaninovoj Br. 36 kod imž. Belčića. Boranić je bio u Beogradu sve do meseca februara 1942 god. kada je čuo da su porodicu straljali nemci. On je iz bojazni za svoj život, nagovorio mene da ja idem prvo kod moje tetke u Vršac, kod koje je i on ranije dolazio, prilikom njegovih putovanja u Vršac i Petrovgrad, pa će potom i on doći kod nje, da se skloni dok ne prodje opasnost. Tako je i uradio. Ja sam na neko icko dana došla u Vršac pre njega a on je zatim došao i stalno za sve vreme do hapšenja bio u kući tetke mi Lenke Nenadović.

Na koji je način Boranić došao do svojih ispravaneznam, a samo znam da mi je pričao da se pokrstio pre 3-4 godina, da je posle dolaska iz rudnika u Beograd, dobio od Direkcije neka uverenja kao i neku ispravu od Nemačkog Crvenog Krsta, sa kojim je ispravama dovio od X kvarta ličnu kartu.

Dok je bio u Beogradu Boranić se je kretao javno, a tako je isto činio i za sve vreme dok je bio u Vršcu.

Stvari koje imam u mom stanu, u ul. Kraljice Natalije 17 a moja su liča svojina, a za iste sam nekih stvarčica imam uredne priznanice od firmi kod kojih sam ih kupila. Neke od tih stvari kupio mi je i moj bivši verenik Vojislav Radović iz Beograda, a sada živi u Zemanu, gde se oženio Mozerovom žerkom.

Priznajem da sam zaista prikrivala Boranića, kao i to da moja tetka Lenka u prvo vreme nije znala da je on jevrejin, Molim da se ne kažnjavam.

Pismena sam,

*Sardelić Jelena*

Saslušao i overava,

Zapisičar,

*Milutinović*

УГБ, 776 - 01. II - 8/22, к. 144/24

Иснаравити С. Лепка

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА

IV ОТСЕК.

## ЛИСТА ПОДАТАКА ЗА УХАПШЕНА ЛИЦА:

Презиме и име: НЕ НАДОВИЋ ЛЕНКА

Занимање: домаћица Име оца: Стеван Мајке: Анка

Датум рођена: 1.X.1897 год. Место рођења: Вршац

Срез: вршачки Надлежна и завичајна општина: вршачка

Место становања, ул. и бр. куће: Вршац-Темешварска 44

Народност: Српкиња Вера: прав. Брачно стање: удова

Остали подаци: \_\_\_\_\_

Датум хапшења: 17.V.1942 год. Датум пуштања у слободу: \_\_\_\_\_

Разлог хапшења: Сprovedена из Вршца

Ранији подаци о ухапшеном лицу: наводно некажњавана и неосуђивана

Конкретно установљено приликом овог хапшења: \_\_\_\_\_

82800

Како је ликвидирана ова кривича: aktom II Br. 7060 27 maja 1942 god. sprovedena u Vršac.

НАПОМЕНА: У рад код Господина: Својкович

ИДБ, УГВ - ст. III - 8/22, к. 144/24

Z A P I S N I K



O saslušanju Nenadović Lenke, udove iz Vršca, sa stanom u Vršcu u  
ul. Temišvarskoj Br. 44

I

Zovem se Nenadović Lenka, po zanimanju dom. iz Vršca, inače udova  
rodjena sam I Xii 1897 god. u Vršcu od oca Stevana a majke Ane rod.  
Eibert, vere sam pravoslavne, državljanja srpska, nekažnjavana i neosu-  
djivana.

II

Ja stalno živim u svojoj kući u Vršcu a posle ovoga rata, bila  
sam nekoliko puta dolazila u Beograd kod moje rodbine pa sam i tom  
prilikom svraćala i kod moje sestričike Jelene Gardelić, koja je imala  
svoj stan.

Jednom prilikom kada sam svratila kod Jelene, ona me je upoznala  
sa Boranićem Andrejom koga sam tada prvi put videla a za koga sam dozna-  
la kasnije da živi sa Melenom.

Naglašavam da Boranića nisam znala da je pokršteni Jevrejin  
sve do dana hapšenja moje sestričine u Beogradu.

Od pre 2-3 meseca kada je gog Melena bila kod mene u gostima,  
Boranić je svraćao u Vršac i dolazio kod mene kući a tačno se ne sećam  
datuma, došla je Melena kod mene, doznala sam da živi sa Boranićem a da  
je njegova venčana žena saznala za tu njinu vezu, Melena me je molila  
da o tome ne govorim nikome. Boranić je uvek stalno dolazio i odlazio  
a pre jedno mesec dana stalno se doselio kod mene i stanovao je. Za  
hranu i stan nije mi plaćao ništa, već je to na sebe uzela Jelena.

Pre nekoliko dana policija iz Vršca, došla je kod mene izvršila  
pretres, uhapsila mene, Boranića i mog sestriča Banića, koji je stanovao  
kod mene, i tek sam tada saznala da je Boranić pokršteni Jevrejin i da se  
ranije zvao Jozef Bruk.

Prilikom svakog dolaska kod mene a i posle kada se stalno do-  
selio, uvek sam ga i uredno prijavljivala vlastima, kao Boranića An-  
dreju, jer je imao isprave koje su tako na to ime glasile.

Molim da se ne uzimam na odgovor, za ovo, jer ja nisam bila  
znala da je Boranić Andreja bio jevrejin, a sve što sam učinila za njega  
učinila sam po molbi sestričine Melene, koja ga je volela, a koliko  
sam doznala, i on je nju voleo.

Da sam znala da je on pokršteni jevrejin, ne bi ga držala u  
mojoj kući.

Pismen sam,

*Nenadović Lenka*

Saslušana i overava,

Zapisničar,

*M. Čirjaković*

УДБ, УГБ - С. III - 8/22, к. 144/24



Jovanović J. Petrović

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА

Рађено 19. V 1942 год.  
у Одељењу специјалне полиције, У.Г.

ПРОТОКОЛ ЛИЧНОГ ПРЕТРЕСА



Извршен данас над приведеним Јовановић Рајком

ко занимању тргов. м из Београда

у станом у улици \_\_\_\_\_ који се ставља у

одговор ради \_\_\_\_\_

Приликом личног претреса пронађено је одузето:

- 1520 - хиџару три стамбана 960 рт.
- 1. сапун марке "Уго Вас" - са пакуном.
- 1. сапун марке "Релиан" -
- 1. мила крпа и раске хартије.
- 1. провалта
- 1. мала крпа са иловим крпак.
- 1. мила.

Рађено \_\_\_\_\_ 1942 год.  
у Одељењу специјалне полиције, У.Г.

ПРОТОКОЛ ЛИЧНОГ ПРЕТРЕСА

Од горе наведених ствари ништа друго није нађено нити одузето што  
тврђујемо својим потписом и то: \_\_\_\_\_

Претрешено лице: \_\_\_\_\_ Присутни грђани: \_\_\_\_\_

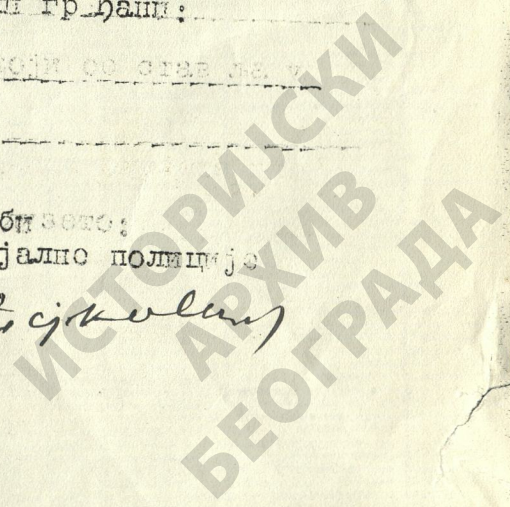
у станом у улици \_\_\_\_\_ 1. \_\_\_\_\_ који се ставља у

одговор ради \_\_\_\_\_ 2. \_\_\_\_\_

Извршила личног претреса: \_\_\_\_\_

По наредби шефа:  
Шефа Одељења специјалне полиције

чиновник  
Стефановић



Рађено \_\_\_\_\_ 1942 год.  
у Одељењу специјалне полиције, У.Г.

ПРОТОКОЛ ЛИЧНОГ ПРЕТРЕСА

Од горе наведених ствари ништа друго није нађено нити одузето што  
тврђујемо својим потписом и то: \_\_\_\_\_

Претрешено лице: \_\_\_\_\_ Присутни грђани: \_\_\_\_\_

у станом у улици \_\_\_\_\_

*Handwritten signature*

*Handwritten text*

ПРОТОКОЛ ЛИНЕЙНОГО РАБОЧЕГО

от 10-го августа 1945 года

г. Москва

Протокол линейного рабочего от 10-го августа 1945 года

г. Москва

Протокол линейного рабочего от 10-го августа 1945 года

г. Москва

*Handwritten signature*  
Тришчо  
Райко Иванов

ПРОТОКОЛ ЛИНЕЙНОГО РАБОЧЕГО

от 10-го августа 1945 года

г. Москва

Протокол линейного рабочего от 10-го августа 1945 года

г. Москва

Протокол линейного рабочего от 10-го августа 1945 года

г. Москва

ИДВ.УГВ - С. II - 8/22, к. 144/24

ИСТОРИЧЕСКИ  
БЕОГРАД



Z A P I S N I K

O saslušanju Ratko J. Jovanovića, priv. činovnika iz Beograda  
sa stanom u Kralja Aleksandra Br. 164.

I

Zovem se Ratko Jovanović, po zanimanju sam privatni činovnik  
u Preduzeću "MINERO" A.D. odnosno na rudniku preduzeća "Tisovik", ro-  
đjen sam 28 X 1912 god. u Valjevu od oca Jovana i matere Stefanije rođj.  
Vasiljević, vere sam pravoslavne, državljanin srpski, nekažnjavan i neo-  
sudjivan, neženjen.

II

Od 1939 god. pa sve do danas zaposlen sam kao činovnik predu-  
zeća "Minero" odnosno na njegovom rudniku "Tisoviku" kod Dobrodola kod  
Pecke. Direktor preduzeća bio je Brašić Ranko a upravnik rudnika gde sam  
ja radio bio je Boranić Andreja.

Odatle teče moje poznanstvo kao i veze koje sam imao sa Borani-  
ćem. Znao sam da je Boranić bio jevrejskog porekla. kao i to da se je po-  
krestio u 1938 god.

Posle rata preduzeće je stavljeno pod komesarijat i pod nad-  
zor komesara Nemca Franje Ertla, koji je i danas komesar.

Boranić je bio na rudniku kao upravnik sve do juna meseca 41  
kada je na poziv komesara Ertla došao u Beograd i posle toga nije se  
na rudnik vraćao. Sve p oslove rudniče preuzeo sam ja i zastupao Bora-  
nića. Rudnik je radio sve do septembra meseca 1941 god. kada su partiza-  
ni uzeli u svoje ruke svu vlast u onom kraju pa i na rudniku, kada sam  
ja , ne hteći da pridjem njima neopaženo pobegao u Beograd preko Valje-  
va.

U Beograd sam stigao 2 novembra 1941 god. podneo sam izveštaj  
komesaru preduzeća i ostao sam do danas u Beogradu a stalno u svojstvu  
činovnika istog preduzeća. Tu sam se našao i sa Upravnikom Boranićem.

Boranić je za sve vreme živeo u Beogradu, kretao se slobodno  
vodio poslove kako rudniče, preduzeća tako i svoje a koliko znam isti je  
dobio i neka dokumenta od komesara Ertla kao i neku legitimaciju nemačkog  
Crvenog krsta i koliko znam Boranić je na osnovu tih dokumenata i dobio  
od naših vlasti i ličnu kartu.

Napominjem i naglašavam, da su, kako ranija Uprava preduzeća  
G.G. Brašić, inž. Dušan Jovanović kao i sam komesar ERTL kao i svi činov-  
nici, znali da je Boranić Andrija pokršteni Jevrej i da je ranije imao  
ime kao BRUK JOSIP, kao takvog sam ga i ja znao, ali nisam ničio nikakvu  
upotrebu od toga, jer sam smatrao da moje kao jednog malog činovnika pre-  
duzeća, da se mešam u ono, zašto nisam pozvan, i da su drugi stariji i  
ozvaniji trebali da vode računa o tome, da li u preduzeću i dalje sedi  
čovjek jevrejskog porekla.

Boranić je od dana dolaska iz Rudnika u Beograd stalno boravi  
u Beogradu u svom stanu Birčaninovoj Br. 36 kod inžinjera Ivana Belčića,  
p narodnosti Hrvata, a koji je sa njim i za to vreme vodio izvesne tr-  
govačke poslove, pa sve do februara meseca ove god. kada je otišao u Vršac

Ovo je Boranić morao verovatno da učini, pošto mu je Belčić poč-  
eo da preti da će ga prijaviti vlastima.

Prilikom odlaska Boranićevog, ista me je molio da mu budem ve-  
za između njega i žene mu koja je po rođenju srpkinja i sa kojom ima  
jedno dete- ćerku, a sa kojima nije bio već duže vremena u zajednici,

Ja sam pristao na to i nekoliko sam puta odlazio kod žene mu kao i kod njega u Vršac.

Još pre rata Boranić je imao vezu sa Jelenom Sardelić a koja je čak šta više i živela sa njim i dolazila u Valjevo i na Rudnik, a kako je Jelen imala tetku u Vršcu, to su se oni verovatno dogovorili da se Boranić skloni za neko vreme kod njene tetke Lenke Nenađović. Da li se Boranić u Vršcu krio ili ne, neznam, ali koliko znam, otišao je sa propisnom objavom i tamo je bio i prijavljen.

Odbijam od sebe svako sumnjičenje da sam ma na kakav način ilegalno pribavio Boraniću isprave, i da sam mu ja za takvu uslugu ma šta i uzeo. Znam da je isti sa ispravama koje je dobio od direkcije rudnika i preduzeća "Minero" A.D. i sa nekim uverenjem- legitimacijom nemačkog Crvenog Krsta, dobio na legalan način ličnu kartu u X kvartu U.G.B. Ovo u toliko pre, što je Boranić, živio na potpunoj slobodi u Beogradu.

Ako je bilo nečega i sumnjivog, ~~kažnje~~ oko njegovog porekla, to su trebali o tome da vode računa na prvom mestu komesar Ertl koji je Nemač, kao i drugi članovi preduzeća, koji su znali da je Boranić pokršteni Evrejin.

Što se tiče navoda da su stvari koje se nalaze u stanu Jeleno Sardelić u ul. Kraljice Natalije Br. 17 a, svojina Boranićeva, mogu da izjavim da su to stvari njene lične, sem možda nekih stvarčica koje je Jeleni poklonio Boranić možda još pre rata. Sve stvari koje je imao Boranić, a kuća mu je bila u selu Dragodolu kod rudnika "Tisovika", posle oslobodjenja Rudnika i sela od komunista, uzeo je odnosno natovario na 17 kola neki major Pantelić, komandant mačvanskog četničkog odreda, i oterao po kasnijem pričanju seljaka u Šabac.

Isto je tako netačno da sam ja bio nečiji kurir a kamo li partizana, jer je moje odlaženje i dolazanje iz rudnika u Beograd, bilo samo poslovne prirode između direkcije rudnika i kancelarije preduzeća u Beogradu.

Molim da se ne uzimam na odgovor za ma kakvo prikrivanje Boranica odnosno Bruka, jer to nisam ni radio niti imao potrebe da radim, jer je Boranić imao slobodno kretanje tako u Beogradu tako i u Vršcu, niti sam imao ma kakve veze sa dobijanjem njegovih isprava.

Niko me do dana kada sam uhapšen, nije ni pitao gde se nalazi Boranić, i čim sam prvi put o tome bio zapitan, ja sam bez daljeg odmah kazao da se isti nalazi u Vršcu kod Nenađović Lenke.

Tr je sve što imam da izjavim po ovome.



Pismen sam,

*Jovanović Petrović*

Saslušao i overava,

Zapisnicar,

*M. G. G. G.*

ИДБ, ГРБ - II. III - 8/22, к. 194/24

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА



Z A P I S N I K

O saslušanju Ratko J. Jovanovića, priv. činovnik iz Beograda  
sa stanom u Kralja Aleksandra Br. 164.

I

Zovem se Ratko Jovanović, po zanimanju sam privatni činovnik  
u Preduzeću "MINERO" A.D. odnosno na rudniku preduzeća "Tisovik", ro-  
djen sam 28 X 1912 god. u Valjevu od oca Jovana i matere Stefanije rođj.  
Vasiljević, vere sam pravoslavne, državljanin srpski, nekažnjavan i neo-  
sudjivan, neženjen.

II

Od 1939 god. pa sve do danas zaposlen sam kao činovnik predu-  
zeća "Minero" odnosno na njegovom rudniku "Tisoviku" kod Dobrodola kod  
Pecke. Direktor preduzeća bio je Brašić Ranko a upravnik rudnika gde sam  
ja radio bio je Boranić Andreja.

Odatle teče moje poznanstvo kao i veze koje sam imao sa Borani-  
ćem. Znao sam da je Boranić bio jevrejskog porekla. kao i to da se je po-  
krestio u 1938 god.

Posle rata preduzeće je stavljeno pod komesarijat i pod nad-  
zor komesara Nemca Franje Ertla, koji je i danas komesar.

Boranić je bio na rudniku kao upravnik sve do juna meseca 41  
kada je na poziv komesara Ertla došao u Beograd i posle toga nije se  
na rudnik vraćao. Sve p oslove rudniče preuzeo sam ja i zastupao Bora-  
nića. Rudnik je radio sve do septembra meseca 1941 god. kada su partiza-  
ni uzeli u svoje ruke svu vlast u onom kraju pa i na rudniku, kada sam  
ja, ne hteći da pridjem njima neopaženo pobegao u Beograd preko Valje-  
va.

U Beograd sam stigao 2 novembra 1941 god. podneo sam izveštaj  
komesaru preduzeća i ostao sam do danas u Beogradu a stalno u svojstvu  
činovnika istog preduzeća. Tu sam se našao i sa Upravnikom Boranićem.

Boranić je za sve vreme živeo u Beogradu, kretao se slobodno  
vodio poslove kako rudniče, preduzeća tako i svoje a koliko znam isti je  
dobio i neka dokumenta od komesara Ertla kao i neku legitimaciju Nemačkog  
Crvenog krsta i koliko znam Boranić je na osnovu tih dokumenata i dobio  
od naših vlasti i ličnu kartu.

Napominjem i naglašavam, da su, kako ranija Uprava preduzeća  
G.G. Brašić, inž. Dušan Jovanović kao i sam komesar ERTL kao i svi činov-  
nici, znali da je Boranić Andrija pokršteni Jevrej i da je ranije imao  
ime kao BRUK JOSIP, kao takvog sam ga i ja znao, ali nisam ničio nikakvu  
upotrebu od toga, jer sam smatrao da moje kao jednog malog činovnika pre-  
duzeća, da se mešam u ono, zašto nisam pozvan, i da su drugi stariji i  
ozvaniji trebali da vode računa o tome, da li u preduzeću i dalje sedi  
čovjek jevrejskog porekla.

Boranić je od dana dolaska iz Rudnika u Beograd stalno boravi  
u Beogradu u svom stanu Birčaninovoј Br. 36 kod inžinjera Ivana Belčića,  
p narodnosti Hrvata, a koji je sa njim i za to vreme vodio izvesne tr-  
govačke poslove, pa sve do februara meseca ove god. kada je otišao u Vršac

Ovo je Boranić morao verovatno da učini, pošto mu je Belčić poč-  
eo da preti da će ga prijaviti vlastima.

Prilikom odlaska Boranićevog, ista me je molio da mu budem ve-  
za između njega i žene mu koja je porođenju srpkinja i sa kojom ima  
jedno dete- ćerku, a sa kojima nije bio već duže vremena u zajednici,

./.

Ja sam pristao na to i nekoliko sam puta odlazio kod žene mu kao i kod njega u Vršac.

20

Još pre rata Boranić je imao vezu sa Jelenom Sardelić a koja je čak šta više i živela sa njim i dolazila u Valjevo i na Rudnik, a kako je Jelena imala tetku u Vršcu, to su se oni verovatno dogovorili da se Boranić skloni za neko vreme kod njene tetke Lenke Nenadović. Da li se Boranić u Vršcu krio ili ne, neznam, ali koliko znam, otišao je sa propisnom objavom i tamo je bio i prijavljen.

Odbijam od sebe svako sumnjičenje da sam ma na kakav način ilegalno pribavio Boraniću isprave, i da sam mu ja za takvu uslugu ma šta i uzeo. Znam da je isti sa ispravama koje je dobio od direkcije rudnika i preduzeća "Minero" A.D. i sa nekim uverenjem-legitimacijom nemačkog Crvenog Krsta, dobio na legalan način ličnu kartu u X kvartu U.G.B. Ovo u toliko pre, što je Boranić, živeo na potpunoj slobodi u Beogradu.

Ako je bilo nečega i sumnjivog, ~~xxxx~~ oko njegovog porekla, to su trebali o tome da vode računa na prvom mestu komesar Ertl koji je Nemač, kao i drugi članovi preduzeća, koji su znali da je Boranić pokršteni Evrejin.

Što se tiče navoda da su stvari koje se nalaze u stanu Jeleno Sardelić u ul. Kraljice Natalije Br. 17 a, svojina Boranićeva, mogu da izjavim da su to stvari njene lične, sem možda nekih stvarčica koje je Jelena poklonio Boranić možda još pre rata. Sve stvari koje je imao Boranić, a kuć a mu je bila u selu Dragodolu kod rudnika "Tisovika", posle oslobodjenja Rudnika i sela od komunista, uzeo je odnosno natovario na 17 kola neki major Pantelić, komandant mačvanskog četničkog odreda, i oterao po kasnijem pričanju seljaka u Sabac.

Isto je tako netačno da sam ja bio nečijū kurir a kamo li partizana, jer je moje odlaženje i dolazanje iz rudnika u Beograd, bilo samo poslovne prirode između direkcije rudnika i kancelarije preduzeća u Beogradu.

Molim da se ne uzimam na odgovor za ma kakvo prikrivanje Boranića odnosno Bruka, jer to nisam ni radio niti imao potrebe da radim, jer je Boranić imao slobodno kretanje tako u Beogradu tako i u Vršcu, niti sam imao ma kakve veze sa dobijanjem njegovih isprava.

Niko me do dana kada sam uhapšen, nije ni pitao gde se nalazi Boranić, i čim sam prvi put o tome bio zapitan, ja sam bez daljeg odmah kazao da se isti nalazi u Vršcu kod Nenadović Lenke.

Ip je sve što imam da izjavim po ovome.

Pismen sam,

*Jovanović Petrović*



Saslušao i overava,

Zapisnicar,

*M. Cvetković*

ИИВ, ГИВ - М. III - 8/22, к. 144/24

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА

Боранити и Андрија

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА



IV ОТСЕК.ЛИСТА ПОДАТАКА ЗА УХАПШЕНА ЛИЦА:Презиме и име: БОРНИЋ ~~ХИЖИЋ~~-АНДРИЈАЗанимање: прив. чиновник Име оца: Исаило Мајке: РужицаДатум рођена: 31.V.1913 год. Место рођена: Слав. ПожегаСрез: Сл. Пожешки Надлежна и завичајна општина: ДрагодолскаМесто становања, ул. и бр. куће: Вршац-Теминварска 44Народност: Србин Вера: прав. Брачно стање: ожењенОстали податци: жена: Косовка рођ. Дражић и ћерка ДушанкаДатум хапшења: 17.V.1942 год. Датум пуштања у слободу: \_\_\_\_\_Разлог хапшења: Сprovedен из Вршца,Ранији подаци о ухапшеном лицу: наводно некажњаван и неосуђиван.Конфретно установљено приликом овог хапшења: Boranić je pokrštени jevre-  
jin BRUK JOSIPКако је ликвидирана ова кривница: aktom Br. 7060 sproveden otseku за Јевре-  
је и cigane U.G.B. 29 маја 1942 год.ЗАПОМЕНА: У рад код Господина: Својкович

Z A P I S N I K

O saslušanju **BORANIĆ ANDREJE**, ranije pokrštenog jevrejina **Josipa Bruka**, po zanimanju upravnika rudnika "Tisovika" kod Ljubovije, sa stalnim boravištem u selu Drgodolu srez azbukobačkog.



I

Zovem se **Boranić Andreja** a ranije **Bruk Josip**, po zanimanju sam bio upravnik Rudnika "Tisovik" svojina "Minero" A.D. pokrstio sam u 1939 godini, rođjen sam 31 maja 1913 god. u Slavonskoj Požezi, od oca Isajla Bruka i majke Ružice rođj. Litauer, vere sam pravoslavne, oženjen sam srpinkinom Kosovkom rođj. Dražić, imam jedno žensko dete, žena mi je rodom iz Kovina, državljanin sam biv. kralj. Jugoslavije, nekažnjavan i neosudjivan.

II

U Beogradu živim od 1935 god. stalno do 1937 god. kada sam postavljen za administrativnog upravnika rudnika "Tisovik" Oženio sam se u 1937 god. i uzeo sam za ženu Kosovku Dražić iz Kovina, sa kojom sam se venčao građanskom brakom.

Pod svojim imenom sam bio sve do 1939 god. nesećam se sada datuma, kada sam se rešio da se pokrstim i predjem u pravoslavlje. Sve sam predrađnje oko prelaska u pravoslavlje svršio kod Banske Uprave u Sarajevu i u Patrijaršiji u Beogradu preko crkve Sv. Djordja na Čukarici. Kada je sve bilo gotovo ja sam se pokrstio u Crkvi Sv. Djordja. Datuma se ne sećam, a za potrebne podatke daće Uprava crkve Sv. Djordja na Čukarici. Prilikom krštenja, kako sam ja i ranije nosio ime **JOSIP - ANĐEJA Bruk**, sveštenik je po mojoj želji ostavio oba imena i samo mi je promenjeno prezime Bruk u **Boranić**. Kum mi je bio **Uroš Nedeljković** narodni poslanik iz Krupnja.

Ova promena i vere i prezimena izašla je u odnosnim službenim novinama u 1939 god.

Ovaj moj prelazak, bio sam nameran i ranije da izvršim u toliko pre što je moja matična po rođenju arijevka i vere r. katoličke.

Od dana krštenja pa sve dok nisam morao da napustim rudnik, stanovao sam na rudniku odnosno u selu Drgodolu pored rudnika.

Početkom avgusta 1941 god. usled približavanja komunista okolini rudnika, bio sam lično prinudjen da svoju familiju i sebe evakušem i predjem prvo u Valjevo a potom u Beograd. Sve moje stvari i imetak ostale su u stanu u selu Drgodolu, zeseok Plavšići.

Moja žena i dete ostali su neko vreme još u Valjevu dok sam ja odmah došao u Beograd.

Sva ostala moja porodica kao: stric, majka, brat, snaja i njihovo dete ostali su u selu Drgodolu.

Po dolasku u Beograd avgusta meseca, prvo što je bilo, javio sam se mojoj direkciji "Minero" A.D. koja je firma već bila pod komesarijatom a komesar joj je bio **G. Franja Ertl**, i od iste sam dobio punomoć, kojom se ostavljam u svojoj dužnosti.

Komesar Ertl kao i drugi članovi firme, znali su za moje jevrejsko poreklo po ocu i ja od njih nisam to sakrio, pa i pored toga, firma mi je kao takvom i izdala punomoć.

Sa tim punomoćijem i sa mojim dotadanjim ispravama, ja sam se prijavio vlastima u Beograd i kada je bilo došlo vreme izdavanju ličnih karata, ja sam je na osnovu tih mojih ranijih dokumenata i dobio.

Nikakve falsifikate nisam radio, niti ma šta učinio, da dobijem svoju ličnu kartu, već samo na osnovu mojih dotadanjih isprava.

./.

ИДБ, 706 - М. III - 8/22, к. 144/24

23

Što se tiče poznanstva i veze moje sa Jelenom Sardelić, istu sam upoznao u oktobru ili novembru 1940 god. u Beogradu, i ja sam je tom prilikom zavoleo, i mislio sam da s kasnije razvedem od svoje prve žene i da je venčam, o čemu sam se sa ženom i sporazumeo.

Ona je i pre ovog rata i posle sve do moga odlaska, dolazila kod mene na Rudnik, a i ja sam dolazio kod nje u Beograd prilikom dolaska.

Od avgusta meseca pa sve do kada sam bio uhapšen u Vršcu, putovao sam stalno kao po Srbiji tako i po Banatu trgovačkim poslovima, kako firme tak i lično mojih, uvek sa urednim ispravama i objavama.

Od 16 februara 1942 god. kada sam počeo da sumnajm u moje bivše prijatelje da žele da me na neki način uklone, pošto sam im poslove razradio, rešio sam se da idem iz Beograda. Kako je Jelena, ranije otišla u Vršac gde je imala tetku Lenju Nenađović, a kako sam tih dana čuo i za tragediju koja je našla moju porodicu u selu Dragodolu, ja sam video da meni nema više mesta u Beogradu, i rešio sam se da idem kod Jele i kod njene tetke u Vršac. Otišao sam sa urednom objavom, i tamo sam se prijavio vlastima. Nisam se krio, već slobodno živeo u Vršcu sve do dana hapšenja. Tetka Jelina, mislim da je znala da sam poreklom po ocu jevrejin.

Jovanovićlatko, bio je moj činovnik na Rudniku, koga sam ja lično postavio i uputio u posao, pošto je ranije bio po profesiji trg. pomoćnik.

I on je kao i svi ostali, znao da sam po poreklu po ocu jevrejin. Ničim mi nije primpomogao da pribavim, kakve lažne isprave, jer to nije ni mogao da čini, jer sam ih ja već imao i to potpuno ispravne.

Šta je sve bilo sa mojim stvarima i kućom u selu Dragodolu, neznam, a stvari koje se nalaze u stanu Jeleninom, njene su liča svojina od pre ne koliko godina, i koliko znam jedan deo od tih ona je kupovala sama a drugi deo je dobila od njenog biv. verenika Vojislava Nenađovića, nekoliko godina pre rata.

Stvari pak koje sam imao u garsonijeri u Birčaninovoj ulici Br. 36 moja je žena, pošto je to bila i njena svojina, jednim delom ponela sa sobom a drugim delom isprodavala, da bi se mogla izdržavati mesec dva dana.

Svoje jevrejsko poreklo po ocu nisam krio ni od koga, a kao takav u svoje sam se vreme prijavio opštinskim vlastima u Dragodolu.

Niko me nije svesno prikrivao niti sam ja pak krio od vlasti, pa pre ma tome niko ni ne može odgovarati kao prikrivač.

Što se tiče moje porodice, naglsio sam da mi je žena srpkinja, a da mi je žensko dete kršteno u pravoslavnoj crkvi pod imenom Dušanka. Porodica mi pošto sam ja u pritvoru, nema nikakvo izdržavanje ni sa koje strane, jer mi je žena iz siromašne porodice.

To je sve što sam imao da kažem, a pozadina svemu ovome je čisto materijalne prirode skovana od strane inženjera Ivana Belčića i Slavka Kekića iz Beograda, sa kojima sam ranije imao poslovne veze i kojima je bio u račun da me nestane, jer sam imao od njih potraživanja krupnijih suma.

Ispit mi je pročitano u svemu ga priznajem i potpisujem.



Saslušao i overava,

Zapisničar,

*Miroslav Jovanović*

Pismen sam,

*Božidar M. Stupar*

Штампански завод  
Шеф оддела III, полициј. комсар,

*Božidar Stupar*

MAB. 776 - OI. II - 8/22, K. 149/24

Naknadno bi priveden iz zatvora  
Borenić Andreja, ranije pokršteni je-  
vrejini Bruk Josip, pa kada bi upitan  
o potrebnom izjavi:

Što se tiče moga poslovanja i poslovnih  
veza sa inž. Ivanom Belčićem mogu da izjavim sle-  
deće:

Ja sam se sa njim upoznao preko jednog mog  
prijatelja a to je moglo biti od prilike prošlog  
leta.

Prvo što smo preduzeli bio je posao sa drv-  
ima koji nije uspeo. A potom su usledili drugi pos-  
lovi, koje je vodio lično Belčić sa Kekićem Slav-  
kom, trg. izbeglicom iz Bačke. Ti su poslovi bi-  
li u Bagrdanu a na ime liferacije mesa, masti i  
dr. suvomesnate robe. U svim ovim poslovima nisam  
aktivno učestvovao sa razloga, što su me i Belčić  
i Kekić, uvek nastojali, da me drže dalje po stra-  
ni, što mi je od prvog početka bilo sumnjivo.

U svima tim poslovima i ako nisam aktivno  
učestvovao, davao sam potreban novac s tim, da  
od celokupne dobiti dobijem 30%, a Belčić isto  
tako 30% dok Kekić koji je ceo posao sprovodio i  
u poslu bio najaktivniji, trebao je da dobije  
40% od zarade.

U tim poslovima ja sam uložio od prilike  
oko 250.000 dinara moga novca, a suma od proda-  
te robe trebala je da iznese i trostruku sumu.

Od toga ja sam izuzeo za svoju ličnu upotre-  
bu i za moje prijateljeu robu oko 40.000 - 50.000  
dinara, dok je ostatak bio stalno obrtni kapital  
u rukama Kekića i Belčića.

Ja sam sa svoje strane nekoliko puta poku-  
šavao da napravim obračune sa ortacima, sa koji-  
ma nisam imao pismeni ugovor, ali isti nikada ni-  
su hteli da se definitivno obračunama, ali je  
su knjige svih obračuna i računa ostale kod Bel-  
čića u jednoj žutoj tašni.

Belčić je po poreklu Hrvat a koliko znam  
ima brata koji je sada državni tužilac u Zagre-  
bu. Belčić koliko znam nikakvo naročito zaposlenje  
nema u Beogradu, već se bavi zakulisnim poslovima  
i crnom berzom. Znam da ima neke veze u nemačkom  
crvenom krstu. Vrlo je prepređen i sposoban čovek  
za razne mahinacije a često mi je pričao, o svo-  
jim predbatnim poslovima za života svoga tasta  
Lazara Pantića, zakupca raznih željezničkih resto-  
racija i Vagon Li-a, kojom su prilikom švercovali  
razno drago kamenje i valute.

Koliko znam i koliko mi je pričao Belčić  
u svoj spavaćoj sobi ima jedan trezor više kre-  
veta, i prilikom eventualnog pretresa, trebalo bi  
ga pretražiti.

Za sve ove poslove i moja potraživanja od  
Belčića, može da posvedoči Ratko Jovanović i  
knjigovogja koga poznaje Ratko.

Pismen sam,

Zapisničar,

*M. G. J. Vukobrat*

OVERAVA

Шеф одела специјалне полиције  
Шеф одела III, полиције, комесар

*Допредседник М. Ангелић*

УАБ, УГБ - СЛ. III - 8/22, к. 144/24

*hmmmmmm*

Maknadno bi priveden iz zatvora Borenić Andreja, ranije pokršteni jevrejin Bruk Josip, pa kada bi upitan o potrebnom izjavi:



Što se tiče mog poslovanja i poslovnih veza sa inž. Ivanom Belčićem mogu da izjavim sledeće:

Ja sam se sa njim upoznao preko jednog mog prijatelja a to je moglo biti od prilike prošlog leta.

Prvo što smo preduzeli bio je posao sa drvima koji nije uspeo. A potom su usledili drugi poslovi, koje je vodio lično Belčić sa Kekićem Slavkom, trg. izbeglicom iz Bačke. Ti su poslovi bili u Bagrdanu a na ime liferacije mesa, masti i dr. suvomesnate robe. U svim ovim poslovima nisam aktivno učestvovao sa razloga, što su me i Belčić i Kekić, uvek nastojali, da me drže dalje po strani, što mi je od prvog početka bilo sumnjivo.

U svima tim poslovima i ako nisam aktivno učestvovao, davao sam potreban novac s tim, da od celokupne dobiti dobijem 30%, a Belčić isto tako 30% dok Kekić koji je ceo posao sprovodio i u poslu bio najaktivniji, trebao je da dobije 40% od zarade.

U tim poslovima ja sam uložio od prilike oko 250.000 dinara mog novca, a suma od prodane robe trebala je da iznese i trostruku sumu.

Od toga ja sam izuzeo za svoju ličnu upotrebu i za moje prijateljeu robu oko 40.000 - 50.000 dinara, dok je ostatak bio stalno obrtni kapital u rukama Kekića i Belčića.

Ja sam sa svoje strane nekoliko puta pokušavao da napravim obračune sa ortacima, sa kojima nisam imao pismeni ugovor, ali isti nikada nisu hteli da se definitivno obračunamo, ali je su knjige svih obračuna i računa ostale kod Belčića u jednoj žutoj tašni.

Belčić je po poreklu Hrvat a koliko znam ima brata koji je sada državni tužilac u Zagrebu. Belčić koliko znam nikakvo naročito zaposlenje nema u Beogradu, već se bavi zakulisnim poslovima i crnom berzom. Znam da ima neke veze u nemačkom crvenom krstu. Vrlo je prepređen i sposoban čovek za razne mahinacije a često mi je pričao, o svojim predratnim poslovima za života svoga tasta Lazara Pantića, zakupca raznih željezničkih restoracija i Vagon Li-a, kojom su prilikom švercovaali razno drago kamenje i valute.

Koliko znam i koliko mi je pričao Belčić u svojoj spavaćoj sobi ima jedan trezor više kreveta, i prilikom eventualnog pretresa, trebalo bi ga pretražiti.

Za sve ove poslove i moja potraživanja od Belčića, može da posvedoči Ratko Jovanović i njegovog koga poznaje Ratko.

Pismen sam,

*Antoni M. Stupić*



Presta po pozivu Mravak Ljubomir,  
po zanimanju knjigovodja iz Beograda, sa stanom u Metohijskoj Br. 5 pa kada bi upitan izjavi?

Ja sam po profesiji knjigovodja i zamoljen sam od strane G. Boranića Andreje, od prilike oko Decembra prošle godine i januara ove godine, da mu sastavim obračun na bazi podnešenih dokumenata i raznih računa. Ja sam na to pristao i sačinio sam taj obračun.

Koliko se sećam ovde je bila reč o nekom zajedničkom poslu između Boranića, nekoga Kekića i G. Belčića.

Gospodin Belčić nije bio prisutan tom obračunu, niti sam u opšte dolazio u kakav kontakt sa G. Belčićem.

Obračun sam sastavio po priznanicama i izvodima računa G. Kekića i Boranića, s tim što je sve račune uzeo po svršetku obračuna G. Boranić.

Koliko se sećam taj obračun se je završio sa oko 50.000 dinara u korist G. Boranića.

Toliko znam da kažem po ovome, i kplatio sam sačinio obračun. Sta je bilo potom neznam i nije mi poznato.

To je moja izjava na koju se mogu i zakletić

Pismen sam

Saslušao i overava,

ИСТОРИЈСКИ АРХИВ БЕОГРАДА  
ИДБ, 716 - С. III - 8/22, к. 144/24



Presta po pozivu JEVREMOVIĆ RUŽICA  
domaćica iz Beograda sa stanom u ul. Dim.  
Tucovića Br. 44 parter levo, udata sam  
za Jevremović Petrom, pa kada bi upitana o  
potrebnom, kaza:

Mogu pod zakletvom da utvrdim, da sam  
prvih dana po bombardovanja, prodala Sabdelič  
Jeleni dve duboke fotelje i jedan četvrtasti  
astal a za sumu od 1000. dinara.

Pored toga, što sam joj te stvari prodala  
mogu da posvedočim i to, da se mnoge stvari koje  
sada Jelena ima u svom stanu u Kraljice "atalije  
ul. Br. 17, njena svojina, a to znam otuda, što  
je Jelena pre rata stanovala kod mene u stanu  
u Takovskoj Br. 39 a.

Pismena sam,

*Pisana Jelena*

Saslušao i overava,

*По наредби*

*Мили Обавештајне Управе*

*РЕПУБЛИКЕ*

*Мил. Савић*

ИДБ, ТГБ - м. III - 8/22, к. 199/24

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА

IV ОТСЕК.ЛИСТА ПОДАТАКА ЗА УХАПШЕНА ЛИЦА:

Презиме и име: БАНИЋ АЛЕКСАНДАР  
 Занимање: тргов.помоћ. Име оца: Петар Мајке: Јулиа  
 Датум рођена: 28.VI.1920 год. Место рођена: Бела Црква  
 Срез: белоцрквански Надлежна и завичајна општина: белоцркванска  
 Место становања, ул. и бр. куће: Вршац-Темпшварска 44.  
 Народност: Србин Вера: прав. Брачно стање: неожењен  
 Остали подаци: \_\_\_\_\_

Датум хапшења: 17.V.1942 год. Датум пуштања у слободу: 28 маја 1942 год.

Разлог хапшења: Сprovedен из Вршца

Ранији подаци о ухапшеном лицу: наводно некажњаван и неосуђиван.

Конкретно установљено приликом овог хапшења: \_\_\_\_\_

82800

Нако је ликвидирана ова кривича: pušten na slobodu.

РАПОРТНА: У рад код Господина: Серађковић

ИЛБ, УГБ - О. III - 8/22. к. 149/24



UPRAVA GRADA BEOGRADA  
Odeljenje specijalne policije

II Br. 7060/42  
27 maja 1942 god.



29  
Експед. бр. 420  
17.5  
ПОСЛАНО 10.7.42  
Majur

OTSEKU ZA JEVREJE i CIGANE U.G.B.

Bovedenom istragom od strane ovog odeljenja, ustanovilo se je, da se u Vršcu u kući Nenadović Lenke dom. u ul. Temišvarskoj Br. 44, već dva meseca prikrivao BORENIĆ ANDREJA pokršteni jevrejin JOSIP BRUK, po zanimanju upravnik rudnika "Tisovik" svojina preduzeća "Minero" a.d. koje je pod komesarijatom.

Na svom saslušanju izjavio je da je zaista poreklom po ocu jevrejin a da mu je imati arijevečkog porekla, da je se u 1939 god. pokrstio dobivši ime Borenić Andreja. Oženjen je s sokinjom ima jedno žensko dete kršteno u pravoslavnoj veri.

Sa stalnim boravištem bio je u selu Dragodolu kod rudnika sve do pojave komunista u onom kraju, kada je bio prinudjen da dodje u Beograd.

Cela kuća sa svim stvarima ostala mu je u selu, a šta je sa njima bilo nezna.

Stan-garsonijera, koji je imao u Beogradu u ul. Birčaninovoј Br. 36, otkazao je odavno a stvari koje je imao rasprodala je njegova žena radi izdržavanja sebe i deteta.

Na osnovu toga što je ustanovljeno da je imenovani jevrejskog porekla i ako pokršten u pravoslavlje, sprovodi naslovu na dalji nadležni postupak.

По наредби  
Шефа оделѣња специјалне полиције  
Шеф ојсека III, полициј. комесар,

Београд, 27. маја 1942.

Менаџмент Ленка

Суперинтендант Јевреји  
*„Ленка Борењич“*

ЈЕВРЕЈИ И ЦИГАНИ

II Br. 7060/42

4487/42

R.

Posle svršene istrage a po referisanju šefu otseka:

Jevrejin Borenić alias JOSIP BRUK, predat je otseku za cigane i jevreje U.G.B.

Nenadović Lenka predata - sproveden Prestojništvu policije-Vršac.

Ostali pušteni na slobodu.

Kartonirati BORENIĆ ANDREJU kao pokrštenog jevrejina BRUK JOSIPA, predmet u njegov DOSIJE.

По наредби

27 maja 42

Шефа одсека III, Полициј. комесар,  
г. Шкоф београда

UAB. 706 - II - 8/22 k. 199/29

*Творина*

УПРАВА ГРАДА БЕОГРАДА

Одељење специјалне полиције

POLIZEIPRÄSIDIUM — BELGRAD

Spezialpolizeiabteilung

II № 7060

27.5 19472

PRESTOJNIŠTVU POLICIJE



V R Š A C

Po svršenoj istrazi po predmetu prikrivanja BORENIĆ ANDRIJE pokršenog jevrejina JOSIPA BRUKA, od strane Nenadović Lenke domaćice iz Vršca a koga je prikrivala u svojoj kući u Vršcu, Uprava je Bruka - Andreju predala nadležnim vlastima, dok se Nenadović Lenka, sprovodi Prestojništvu radi dalje nadležnosti, jer je ista nadležna odnosno zavičajna u Vršcu.

По наредби  
Шефа одељења специјалне полиције  
Шеф одељења III, полициј. комесар,

ИДБ, ГСБ - сл. III - 8/22, 144/24

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА

30

Експедираво  
27.5.42  
ПОСЛАО

УПРАВА ГРАДА БЕОГРАДА  
Одељење специјалне полиције  
POLIZEIPRÄSIDIUM — BELGRAD  
Spezialpolizeiabteilung



II № 7060  
27.5 1942

Експедовано  
28.5  
ПРСТАО. 1942 год.  
*Mojnik*

ODELENJU KRIVIČNE POLICIJE U.G.B.  
Nadzorniku Centralnog zatvora

Sa priloženim zatvorenim kovertom, sprovedite Nenadović Len-  
ku, dom. iz Vršca, a pritvorenicu ovog odeljenja, Prestojništvu policije u  
Vršac.

По наредби  
Шефа одељења специјалне полиције  
Шеф одсека III, полициј. комесар.

*Mojnik*

ИПБ, УГБ - ст. III - 8/22, 4/199/29

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА

Боренић Јосип (Брџа Јосип)

Иаб, 716 - сл. III - 8/20, к. 1/14/24

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАД



ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА

3



ИДАБ, УОБ - СЛ. III -

8/22, к. 144/24

ИСТОРИЈСКИ  
АРХИВ  
БЕОГРАДА